

Nettverkssamling for regional planlegging 17.06.2015 Hamar

Konsekvenser av demografiske endringer

Hvordan jobber Trysil kommune med dette?

TRYSIL KOMMUNE
-startaket foran

Konjunkturbarometeret for Innlandet 2014:

Bolyst viktigst for å bli flere

Folk flytter ikke lenger til dit jobbene er. Det er motsatt. Jobbene må etableres der folk er.

INNLANDET

GUNNAR ØSTMØE
gunnar.ostmoe@ostlendingen.no
900 59 788

Å skape bolyst blir derfor minst like viktig som å legge til rette for næringsutvikling for dem som ønsker å sikre befolkningsvekst. Det kommer fram av Sparebanken Hedmarks konjunkturbarometer for Innlandet 2014 som ble offentlig tirsdag. Barometeret er i hovedsak basert på materiale fra Statistisk sentralbyrå og tar for seg sentrale utviklings-

trekk innen en rekke næringer i Innlandet.

Må endre strategi

Tidligere har tanken vært at dersom man får etablert bedrifter og arbeidsplasser, så kommer det også folk. Det har skjedd mye de siste åra som har endret dette bildet. Viktigste er kanskje overgangen fra primærnærings og industri til tjenestesektoren.

Konjunkturbarometeret viser at hele 85 prosent av oss nordmenn er sysselsatt i denne sektoren, og en stor del er personrettede tjenester innen et bredt spekter av arbeidsplasser. Altså arbeidsplasser som flytter etter folk, slik som jobber innen skole, helse, omsorg, varehandel, bygg, anlegg og kultur.

Lokale ringvirkninger av tradisjonell bedriftsetablering har avtatt på grunn av færre ansatte og mindre lokale innkjøp. I mange voksende næringer er også humankapita-

len aller viktigst. Etterspørselen etter kompetent arbeidskraft er økende. Rekrutteringsmuligheter vil da bli en viktig lokaliseringfaktor for næringslivet. Årets konjunkturbarometer slår derfor fast at bosetting er blitt minst like viktig for å få til næringsutvikling som motsatt, og at tradisjonell næringspolitikk ikke lenger virke alene.

Mye tall

I tillegg til nasjonale og regionale konjunkturer, har Sparebanken Hedmark i år satt hovedfokus på befolkning og hvilken betydning dette har for bedrifter i Innlandet. Målet er å finne muligheter og nye satsingsområder.

I perioden fra 2010 til 2013 ble det etablert 7.036 nye foretak i Hedmark. Totalt var det 86.400 arbeidsplasser i Hedmark ved utgangen av 2013, 70 flere enn året før. Lønnsomheten hadde bedret seg de siste tre månedene også.

Inntektssystemet bygger i hovedsak på at pengene følger innbyggerne.

Innbyggertilskuddet fordeles med et likt beløp per innbygger, og færre innbyggere betyr dermed lavere innbyggertilskudd, mens flere innbygger medfører økt innbyggertilskudd (med noen forbehold).

TILFLYTTING – TILFLYTTING- TILFLYTTING

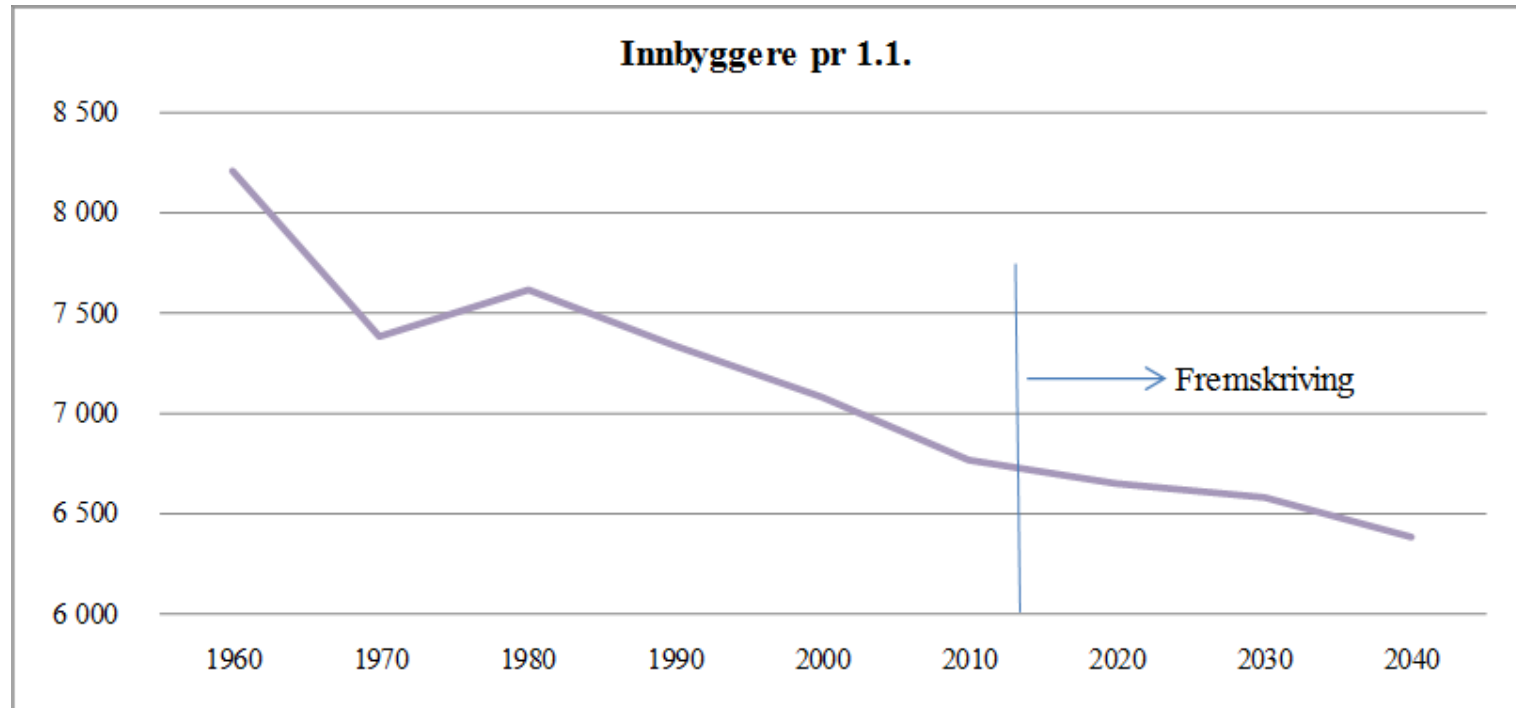
Vil gi bedre kommuneøkonomi.

Trysil kommune og demografi

Diagrammer og tabeller fra kommunens økonomiplan 2015 – 2018, basert på
tall fra SSB

Utvikling i innbyggertall fra 1960 -

Framskrivning basert på SSB sin LHML-prognose

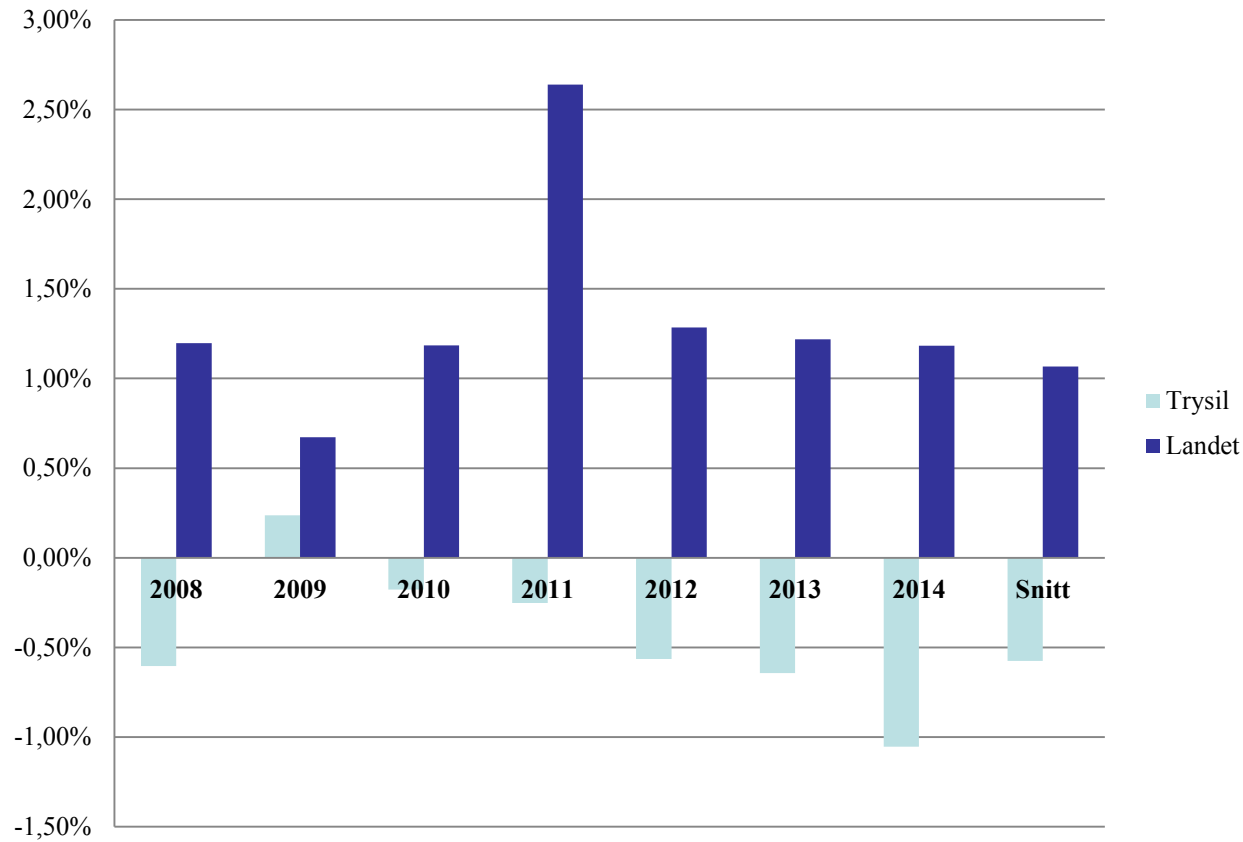
Bosetning i kommunen

Krets:	1960	1970	1980	1990	2000	2010	2014	Endr. 10-14
Ljørdalen	706	604	561	537	460	397	357	-10,1 %
Østby	734	678	639	608	527	442	411	-7,0 %
Søre T rysil	792	626	508	456	391	337	313	-7,1 %
Nybergsund	911	870	869	774	757	687	728	6,0 %
Vestre T rysil	1 511	1 199	1 099	945	820	756	697	-7,8 %
Innbygda	2 279	2 257	2 764	2 798	3 074	3 196	3 166	-0,9 %
Nordre T rysil	1 258	1 135	1 159	1 051	1 019	946	931	-1,6 %
Uoppgitt bosted	8	4	13	153	21	2	18	
Sum innbyggere	8 199	7 373	7 612	7 322	7 069	6 763	6 621	-2,1 %
Endring fra forrige periode		-10,1 %	3,2 %	-3,8 %	-3,5 %	-4,3 %	-6,3 %	

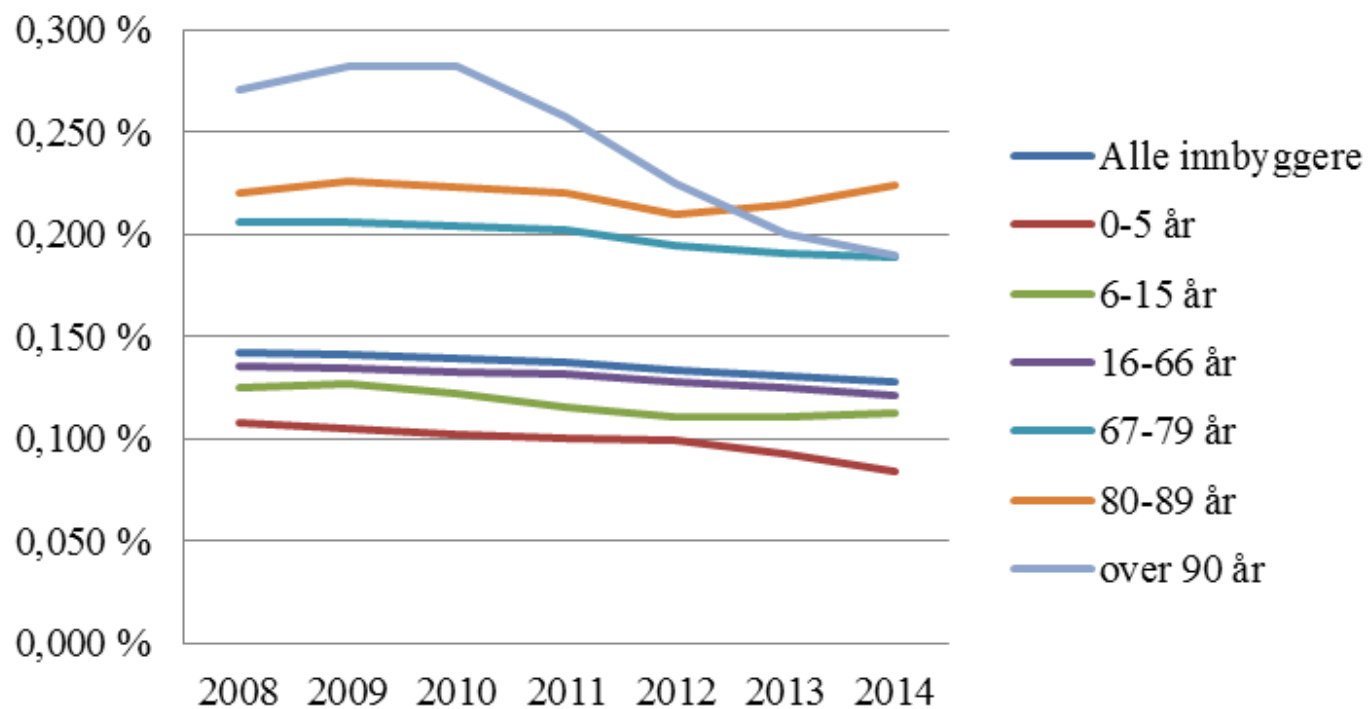

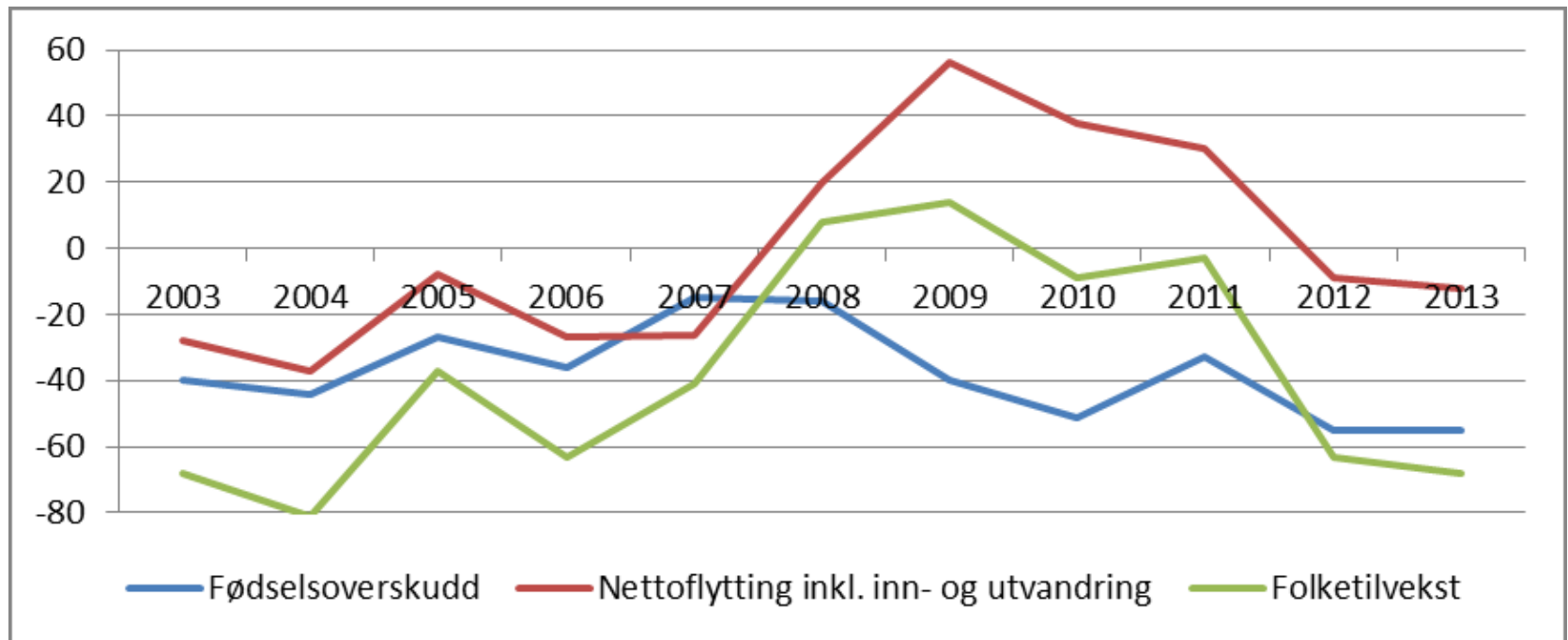
% - vis endring i innbyggertall 2008 - 2014

Trysil sin %-vise andel pr gruppe i forhold til landet

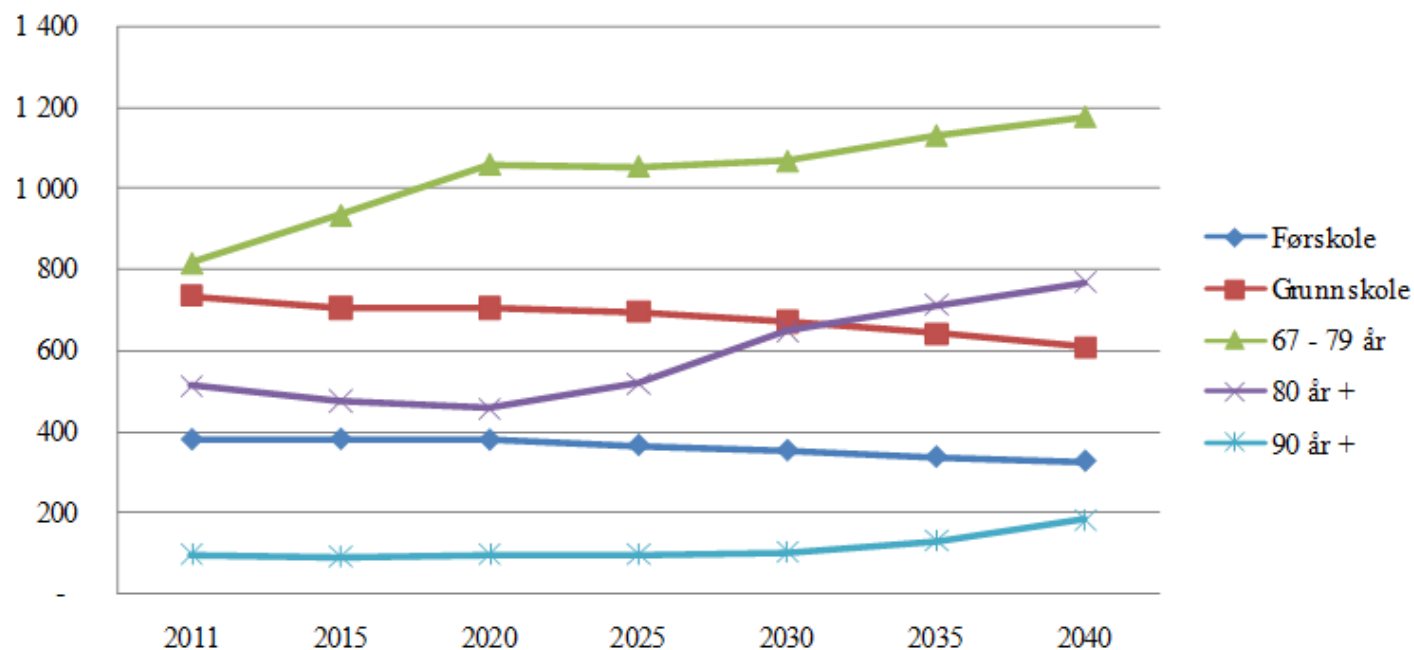

Folkevekst i antall innbyggere (2003-2013)

Uvikling i aldersgrupper perioden 2011-2040 (prognose LHML)

Utgiftsutjevning – Prognosemodell fra KS

	HELE LANDET		TRYSIL			Bruk av folketall 1.7.14	
	Vekt	Antall	Antall	Utgifts- behovs- indeks	Pst. utslag	Tillegg/ fradrag i utgiftsutj	
						kr per innb	1000 kr
0-1 år	0,0056	120 495	89	0,5770	-0,24 %	-110	-724
2-5 år	0,1255	254 555	228	0,6997	-3,77 %	-1 752	-11 526
6-15 år	0,2904	619 466	700	0,8827	-3,41 %	-1 584	-10 416
16-22 år	0,0213	463 638	541	0,9115	-0,19 %	-88	-576
23-66 år	0,0955	2 966 625	3 611	0,9508	-0,47 %	-218	-1 436
67-79 år	0,0452	491 976	928	1,4735	2,14 %	995	6 544
80-89 år	0,0688	177 811	398	1,7485	5,15 %	2 394	15 747
over 90 år	0,0460	43 097	82	1,4863	2,24 %	1 040	6 840
Basistillegg	0,0230	428	1	1,8251	1,90 %	882	5 803
Sone	0,0132	20 265 784	114 564	4,4159	4,51 %	2 096	13 788
Nabo	0,0132	9 148 170	32 062	2,7378	2,29 %	1 067	7 014
Landbrukskriterium	0,0030	1	0	3,3612	0,71 %	329	2 166
Innvandrere 6-15 år ekskl Skand	0,0084	41 266	39	0,7383	-0,22 %	-102	-672
Norskfødte med innv foreld 6-15 år ekskl Skand	0,0009	40 491	16	0,3087	-0,06 %	-29	-190
Flytninger uten integreringstilsk	0,0046	131 103	58	0,3456	-0,30 %	-140	-921
Dødlighet	0,0456	31 644	51	1,2590	1,18 %	549	3 611
Barn 0-15 med enslige forsørger	0,0116	132 386	143	0,8438	-0,18 %	-84	-554
Lavinntekt	0,0062	218 530	260	0,9294	-0,04 %	-20	-134
Uføre 18-49 år	0,0045	80 109	118	1,1506	0,07 %	32	207
Opphopningsindeks	0,0135	182	0	1,3489	0,47 %	219	1 441
Urbanitetskriterium	0,0173	43 958 002	38 469	0,6836	-0,55 %	-254	-1 674
PU over 16 år	0,0457	18 080	34	1,4690	2,14 %	997	6 554
Ikke-gifte 67 år og over	0,0433	320 937	651	1,5845	2,53 %	1 177	7 740
Barn 1 år uten kontantstøtte	0,0292	40 295	27	0,5274	-1,38 %	-642	-4 220
Innbyggere med høyere utdann	0,0185	1 200 576	943	0,6136	-0,71 %	-332	-2 186
I Kostnadsindeks	1,0000			1,13809	13,80909 %	6 420	42 227
(Tillegg/trekk kr pr innb.)							

Hvordan jobber Trysil med å tilpasse seg endrede inntektsrammer?

Omstilling og endring av tjenestetilbud.

Strukturendringer:

Lagt ned 4 skoler (fått 2 privatskoler)

Lagt ned 2 barnehager

Lagt ned 1 Aldershjem, 30 plasser

I tillegg til «ostehøvel»

Hvordan jobber kommunen med dette?

Prosjekter/tiltak der målsettingen er å opprettholde og eller øke innbyggertallet:

Demografiprojektet i regi av Grensekomiteen.

Målsettingen er bruke attraktivitetsmodellen i kommunal planlegging. Hvordan er opp til kommunene. Rendalen og Trysil har brukt det i henholdsvis næringsplan og kommuneplanens samfunnsdel. Begge kommunene har målsetting om å stabilisere og helst øke innbyggertallet. Prosjektet videreføres ut året med midler fra Nordisk råd og egeninnsats fra kommunene.

Hvordan jobber kommunen med dette?

Scandinavian Mountains - SITE 2. 3- årig

Interregprosjekt i størrelsesorden 12 mill kr. Målet er å skape en bærekraftig internasjonal destinasjon ved å satse på:

- eksportmodne bedrifter
- entreprenørskap/ gründerskap
- bærekraft
- Infrastruktur

Hensikten er å skape flere helårsarbeidsplasser i besøksnæringa som igjen kan legge grunnlaget for tilflytting og stabilisering av folketallet.

Hvordan jobber kommunen med dette?

Tilflytterprosjektet.

Videreføring av prosjektet som tidligere har vært finansiert av fylkeskommunen og Trysil kommune. I de to foregående årene av prosjektet er det utarbeidet diverse infomateriell ovenfor ulike målgrupper, det er etablert møteplasser som skal videreføres. Info vil bli prioritert.

Hvordan jobber kommunen med dette?

Bredbåndsprosjektet.

Tilgang på bredbånd med tilstrekkelig kapasitet er avgjørende for bosetting og tilflytting. Trysil kommune har søkt om å få midler til utbygging av fem områder i Trysil.

Hvordan jobber kommunen med dette?

Reiselivsstrategien for Trysil 2012- 2020.

Har som en overordna målsetting å snu den negative befolkningsutviklingen og øke innbyggertallet. Strategiske hovedområder er:

- Tilgjengelighet og infrastruktur
- Vinteropplevelser
- Aktive konferanser
- Idrettsopplevelser
- Hyttekommunen
- Arrangementer og aktiviteter
- Markedsføring, salg og informasjon
- Service og handelstilbud
- Vertskap og kompetanse
- Fellesoppgaver

Enkelt prosjekter er definert under hvert av hovedområdene